

Complexnummer: 520721

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Koloniehoek

Aantal complexonderdelen

5

Monumentnummers van complexonderdelen

520722, 520723, 520724, 520725,
520726

Woonplaats

Bergen aan Zee

Gemeente

Bergen (NH)

Provincie

Noord-Holland

Hoofdadres van hoofdobject

Verspyckweg 3 A, 1865 BJ Bergen aan Zee

Complexomschrijving

Inleiding

Het complex 'Koloniehoek' bestaat uit drie naast elkaar gelegen voormalige KOLONIEHUIZEN en twee BIJGEBOUWEN uit de periode 1908-1937.

1. Het Herstellingsoord van het Amsterdamse Burgerweeshuis 1908 (Verspijckweg 5)
2. In 1910 i.o.v. de 'Vereniging tot Bevordering van het Tijdelijk Verblijf van Kinderen in Gezonde Streken' het koloniehuis "Voor Jong Nederland" (Verspijckweg 7).
3. De driekwartcirkelvormige lighal 1937 (Verspijckweg 7)
4. Het koloniehuis van de 'Deutsche Hilfsverein 1913 (Verspijckweg 3)
5. Speelzaal (Verspijckweg 3)

Omschrijving

De drie naast elkaar gelegen voormalige koloniehuisen zijn met de voorgevel naar de Verspijckweg gericht en hebben een in hoofdvorm verwante typologie met een voorgebouw aan de straatzijde en een uitbouw aan de

achterkant. Het (voormalige) Herstellingsoord ligt in het midden, recht in de as van de Elzenlaan, die de verbinding vormt tussen de Zeeweg en de Verspijckweg. De terrein van de koloniehuisen grenst aan de achterzijde direct aan het duingebied.

Waardering

Het complex "Koloniehoek" in Bergen aan Zee is van algemeen belang vanwege de cultuur-, sociaal- en architectuurhistorische waarde als representatief en grotendeels gaaf bewaard gebleven voorbeeld van een ensemble van drie karakteristieke koloniehuisen met bijgebouwen in het Noordzeekustgebied. Het complex is van stedenbouwkundig belang vanwege de ensemblewaarde en de beeldbepalende situering.

Monumentnummer*: 520722

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 12 maart 2001
Kadaster deel/nr: 10408/5

Complexnummer

520721

Complexnaam

Koloniehoek

*Woonplaats**

Bergen aan Zee

*Gemeente**

Bergen (NH)

*Provincie**

Noord-Holland

*Straat**

Verspyckweg

*Nr**

3

*Toev.**

A

*Postcode**

1865 BJ

*Woonplaats**

Bergen aan Zee

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Bergen Noord-Holland

*Sectie**

G

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

510

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving

(Voormalig) KOLONIEHUIS van de Deutsche Ferienkolonie uit 1912, ontworpen in Amsterdamse Schoolstijl door de architecten P. Vorkink en Wormser met bijbehorende speelzaal uit 1928, ontworpen door P. Vorkink. Het gebouw heeft een T-vormige plattegrond, bestaat uit twee bouwvolumes van één bouwlaag, opgetrokken in rode baksteen met afzonderlijke schilddaken belegd met rode Hollandse pannen. Het voorgebouw is uitgevoerd met lage hoekpaviljoens onder dwarskappen. Op de nok van het dak van de uitbouw aan de achterzijde bevindt zich een zinken vijfzijdige dakruiter voorzien van een koepeldakje. Gootlijst op klossen. De vensters zijn overwegend uitgevoerd met drieruits bovenlichten.

De symmetrische voorgevel (Z) heeft een centrale iets verdiept liggende entree met zesruits vleugeldeur onder een bovenlicht van zes kleine rechthoekige raampjes. Aan weerszijden van de entree een erker met elk vier vensters, aan de buitenzijde geflankeerd door negenruits vensters. De hoekpaviljoens bevatten elk drie vensters. De rechter zijgevel (O) bevat links vier in de gevel hooggeplaatste kleine drieruits vensters en rechts twee gewone vensters. In de linker zijgevel (W) zeven kleine drieruitsvensters hoog in de gevel. In de achtergevel (N) aan weerszijden van de uitbouw, portieken met deuren en drieruits om de hoek lopende vensterstroken. In de hoekpaviljoens drie hoge kleine drieruitsvensters, uiterst rechts een groter venster. In de linker zijgevel (W) van de uitbouw een brede uit vijf vensters met bovenlicht samengestelde erker. Rechts daarvan een enkel venster en links een vierruits vensterstrook onder de daklijst. Tegen dit gevelvlak heeft zich een uitbouw met brede vensterstrook gevlijd. De entree is haaks op de gevel geplaatst. Op de linkerhoek is een uitgemetseld rookkanaal aanwezig met hoogoprijzende schoorsteen. In

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

de dakkapel in het dakschild twee vensters met stolpramen onder een eenvoudig fronton. De rechter zijgevel (O) wordt in tweeën gedeeld door een forse taps toelopend uitgebouwde schoorsteen, geflankeerd door twee vierkante vensters en op de verdieping smalle vijfruits vensterstroken. Uiterst links een venster met bovenlicht en rechts een opgeklampte deur onder drieruits bovenlicht. Links van de deur een klein tweeruits venster boven een keldervenster. In het dakschild een houten dakkapel met drieruits venster onder een fronton. Hoog in de achtergevel (N) vijf kleine drieruits vensters en in het dakschild een dakkapel met twee vensters met openslaande ramen.

Waardering

Het (voormalige) koloniehuis van de Deutsche Hilfsverein is van algemeen belang vanwege de architectuur-, cultuur-, sociaal-historische en typologische waarde als grotendeels gaaf voorbeeld van een koloniehuis Amsterdamse Schooltrant, kenmerkend voor het oeuvre van de architecten Vorkink en Wormser. Van ensemblewaarde als onderdeel van het complex de 'koloniehoeke'

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Gezondheidszorg

Functie

Gezondheidskolonie

Monumentnummer*: 520723

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 12 maart 2001
Kadaster deel/nr: 10408/5

Complexnummer

520721

Complexnaam

Koloniehoek

*Woonplaats**

Bergen aan Zee

*Gemeente**

Bergen (NH)

*Provincie**

Noord-Holland

*Straat**

Verspyckweg

*Nr**

3

*Toev.**

A

*Postcode**

1865 BJ

*Woonplaats**

Bergen aan Zee

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Bergen Noord-Holland

*Sectie**

G

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

510

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving

SPEELZAAL uit 1928, gebouwd naar ontwerp van P. Vorkink als overdekte speelgelegenheid voor de kinderen. Het gebouwtje staat noordoostelijk van het koloniegebouw.

N.B. De uitbreiding aan de noordzijde uit 1969 is van ondergeschikt belang.

Omschrijving

De speelzaal telt één bouwlaag en is in bruine baksteen opgetrokken vanuit een L-vormige plattegrond onder met rode Hollandse pannen belegd samengesteld dak met aan de zuidzijde een schilddak en aan de westzijde een bouwdeel met zadeldak. De eindgevel (W) die aansluit op het door een zadeldak gedekte bouwdeel, bevat enkel een portiek. In de zuidzijde komt een 4x3-ruits schuifraam voor. De westgevel van het door het schilddak gedekte bouwdeel bevat een breed samengesteld kozijn met vijf vensters waaronder een deur. De stijlen van het kozijn zijn zodanig uitgevoerd dat de 4x3-ruits ramen geheel naar beneden te schuiven zijn zodat een brede opening ontstaat voor de toetreding van de gezonde zeelucht. In de naar de weg gekeerde eindgevel (Z) is een deur aanwezig en rechts daarvan een tweeruits venster.

Waardering

De uit 1928 daterende speelzaal, behorend bij het koloniehuis van de Deutsche Hilfsverein, is van algemeen belang vanwege de architectuur-, cultuurhistorische en ensemblewaarde als historisch-functioneel onderdeel van het

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

complex 'de koloniehoek' en vanwege de bijzondere op de functie gerichte typologie.

Hoofdcategorie

Sport, recreatie, vereniging en horeca

Subcategorie

Sport en recreatie

Functie

Speelgebouw

Monumentnummer*: 520724

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 12 maart 2001
Kadaster deel/nr: 10408/5

Monumentnaam**

Het Zeehuis

Complexnummer

520721

Complexnaam

Koloniehoek

Woonplaats*

Bergen aan Zee

Gemeente*

Bergen (NH)

Provincie*

Noord-Holland

Straat*

Verspyckweg

Nr*

5

Toev.*

Postcode*

1865 BJ

Woonplaats*

Bergen aan Zee

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

Bergen Noord-Holland

Sectie*

G

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

854

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

Voormalig KOLONIEHUIS 'Het Zeehuis' uit 1908 in Overgangsarchitectuur, gebouwd in opdracht van het Amsterdamse Burgerweeshuis als herstellingsoord voor kinderen door de aannemers Spruit en Wils naar ontwerp van de architect P. Heyn.

Omschrijving

Uit diverse bouwdelen bestaand volumineus pand van een tot drie bouwlagen op een vrijwel rechthoekige plattegrond. Het is in baksteen opgetrokken en nagenoeg symmetrisch van opzet. De hoofdmassa wordt gevormd door het onder plat dak geplaatste, drie bouwlagen tellende middendeel. Dit wordt door twee uit twee bouwlagen bestaande risalerende volumens geflankeerd die, gedekt met een zadeldak, haaks op de weg zijn gericht. In elk van de iets boven het platte dak uitreikende zadeldaken komt in de buitenste dakschilden een dakkapel voor waarin zeven geschakelde ramen. De verschillende typen vensters (kruis- en samengesteld) zijn overwegend rechtgesloten en met een bovenlicht uitgerust. Alleen in het middendeel zijn deze op de verdieping getoogd, en kruisvensters. De strekken boven de vensters zijn uitgevoerd met natuurstenen aanzetstenen.

Symmetrische voorgevel (Z) met tussen de puntgevels van het door twee volumens flankerende middendeel een

éénlaagse vooruitspringende uitbouw met de hoofdentree tussen twee grote zesruits vensters. Boven de deur op het deels als balkon dienst doende platte dak een opzetgeveltje waarin een naamplaat onder in- en uitzwenkende lijst. Het balkon is afgezet met een ijzeren hekwerk. Het voor wat betreft de twee verdiepingen terugliggende gevelvlak van het middendeel wordt door vijf vensterassen met vensters ingedeeld. In de middenas is een deur gesitueerd die toegang geeft tot het balkon. Deze middenas wordt evenals de entree begane gronds geaccentueerd door twee gemetselde kolommen op de dakrand.

De linker en rechter hoek van de hoofdmassa wordt door een serre met samengestelde vensters voorafgegaan, waarvan de serre links zich in de linker zijgevel voortzet. In de gevels boven de serres bovenlichten, op de verdieping kruisvensters en in de geveltoppen drieledige vensters onder segmentbogen.

De symmetrische linker zijgevel (W) telt drie vensterassen waarin gekoppelde vensters onder doorlopende strekken. In het midden op de begane grond een plat afgedekte lage uitbouw met twee hoge kruisvensters, geflankeerd door twee houten serres die om de hoek lopen naar de voor- en achtergevel.

In het midden van de rechter zijgevel (O) op de begane grond drie vensters onder doorlopende strek, geflankeerd door twee gekoppelde vensters. Op de verdieping drie maal gekoppelde vensters.

De achterzijde van het hoofdvolume is in opzet identiek aan de voorgevel. Op de begane grond de serres. In het midden van de gevel het plat afgedekte uitgebouwde trappenhuis met driedelig traplicht met gekleurde glas-in-loodramen. Het middelste rondboogvenster wordt geflankeerd door smallere lagere vensters. Aan weerszijden van het trappenhuis en ervoor éénlaagse uitbouwen. Inwendig zijn onder meer het trappenhuis met het glas-in-lood traplicht en op de begane grond in de hal twee kolommen met kapitelen in Art Nouveau trant bewaard gebleven.

Waardering

Het (voormalige) koloniehuis van het Amsterdamse Burgerweeshuis uit 1908 is van algemeen belang vanwege de cultuur-, architectuurhistorische en typologische waarde als representatief en uitwendig grotendeels gaaf voorbeeld van een koloniehuis in de gemengde bouwtrant van de Overgangsarchitectuur. Van ensemblewaarde als onderdeel van het complex "Koloniehoek" in Bergen aan Zee.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Cultuur, gezondheid en wetenschap	Gezondheidszorg	Gezondheidskolonie
Sport, recreatie, vereniging en horeca	Sport en recreatie	Vakantieoord

Monumentnummer*: 520725

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 12 maart 2001
Kadaster deel/nr: 10408/5

Monumentnaam**

Voor Jong Nederland

Complexnummer

520721

Complexnaam

Koloniehoek

Woonplaats*

Bergen aan Zee

Gemeente*

Bergen (NH)

Provincie*

Noord-Holland

Straat*

Verspyckweg

Nr*

7

Toev.*

A

Postcode*

1865 BJ

Woonplaats*

Bergen aan Zee

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

Bergen Noord-Holland

Sectie*

G

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

899

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

Voormalig KOLONIEHUIS "Voor Jong Nederland" in Overgangsarchitectuur in opdracht van de 'Vereeniging tot Bevordering van het Tijdelijk Verblijf van Kinderen in Gezonde Streken' door aannemers Spruit en Wils gebouwd in 1910 naar ontwerp van de gebroeders Van Gendt. De achtervleugel is in 1938 gebouwd naar ontwerp van de Haarlemse architect Hartkamp.

Samengesteld bouwvolume van twee bouwlagen op T-plattegrond onder zadeldaken met rode Friese golfpannen. Het voorgebouw wordt gedekt door een zadeldak waarvan de noklijn evenwijdig aan de straat ligt, evenals de korte zadeldaken boven de hoekrisalieten van de achtergevel. Op de nok een dakruiter onder koepeldakje. De noklijn van het dak boven de achtervleugel (1934), die via een smaller tussenlid met het voorgebouw is verbonden, staat loodrecht op de weg. De gevels zijn opgetrokken in baksteen. De vensters zijn van verschillend formaat en indeling onder strekken met natuurstenen aanzetstenen en alleen die op de verdieping rusten op een omlopende waterlijst. Een deel van de oorspronkelijke T-schuifvensters met zestienruits bovenlichten is bewaard gebleven.

De symmetrische voorgevel (Z) wordt gekenmerkt door in de middenas en op de hoeken vooruitstekende bouwdelen waarin één vensteras. De uitbouwen grijpen deels in het dakschild. De ruimte tussen deze uitbouwen wordt door

een lage, deels houten serre op stenen voetsmuur, ingevuld. Boven het platte dak reiken beide serres tot onder de segmentboogvormige bovenlichten begane gronds in de terugliggende voorgevel.

De plat gedekte uitspringende bouwdelen bezitten in- en uitzwenkende lijsten op klossen, gevat tussen op de hoeken opgemetselde kolommen met dekplaten. In de middenas de hoofdentree met dubbele glasdeur en half rond bovenlicht met kleine roedenverdeling onder een rondboogvormige houten profiellijst. Aan weerszijden van de deur een smal zijlicht en op de hoeken van dit bouwdeel een kleine steunbeer. De vensterstrook in de twee serres zijn voorzien van door roeden gedeelde onderramen en een glasdeur. Onder de twee uit vijf ramen samengestelde vensterstroken op de verdieping, links en rechts een smal gevelveld met het opschrift: 'Koloniegebouw' en 'Voor jong Nederland'. De uitbouwen op de hoek bezitten nog de oorspronkelijke T-vensters met kleine roedenverdeling in de bovenlichten.

De linker zijgevel (W) van het voorgebouw bestaat uit twee puntgevels. In de linker topgevel beganegronds een deur en op de verdieping een kruisvenster met kleine roedenverdeling in de bovenlichten. De rechter topgevel bevat een dubbele glasdeur onder getoogd bovenlicht met kleine roedenverdeling tussen twee kleinere achtruits vensters. De rechter zijgevel (O) heeft eveneens twee puntgevels met in de linker op de begane grond een samengesteld kozijn van vier ramen en een deur en op de verdieping twee kruisvensters. In de rechter puntgevel een kruisvenster op de verdieping. In de achtergevel van het voorgebouw (N) aan weerszijden van de uitbouw aldaar, op de verdieping dubbele glasdeuren en venster met kruiskozijn en kleine roedenverdeling in de bovenlichten. Rechts op de begane grond een lage uitbouw.

In de oostgevel van de achtervleugel links een lage plat afgedekte uitbouw met twee vensters met bovenlicht en rechts daarvan drie vensters boven drie keldervensters. Op de verdieping links twee dubbele glasdeuren naar het plat boven de uitbouw en rechts twee vensters met openslaande ramen en bovenlicht. In de westgevel iets links uit het midden een driezijdige erker op de begane grond. Links daarvan een venster met groot samengesteld kozijn en rechts een uit vier vensters en een deur samengesteld kozijn onder zware latei. Op de verdieping vier vensters met openslaande ramen en bovenlicht en twee dakkapellen in het dakschild.

In het midden van de achtergevel (N) beganegronds een dubbele glasdeur in een samengesteld kozijn met zij- en bovenlichten en daarboven een even breed samengesteld kozijn. In de geveltop een venster met openslaande ramen. Rechts in de gevel een groot drieledig venster met bovenlichten.

Waardering

Het (voormalige) 'koloniehuis' voor Jong Nederland uit 1910/1934 is van algemeen belang vanwege de cultuur-, architectuurhistorische en typologische waarde als representatief voorbeeld van een koloniehuis. Van ensemblewaarde als historisch-functioneel onderdeel van het complex Koloniehoek.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Gezondheidszorg

Functie

Gezondheidskolonie

Monumentnummer*: 520726

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 12 maart 2001
Kadaster deel/nr: 10408/5

Complexnummer

520721

Complexnaam

Koloniehoek

Woonplaats*

Bergen aan Zee

Gemeente*

Bergen (NH)

Provincie*

Noord-Holland

Straat*

Verspyckweg

Nr*

7

Toev.*

S

Postcode*

1865 BJ

Woonplaats*

Bergen aan Zee

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

Bergen Noord-Holland

Sectie*

G

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

899

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving

Voormalige LIGHAL in de trant het Functionalisme, in 1937 gebouwd bij het 'Koloniehuis voor Jong Nederland', naar ontwerp van de Amsterdamse architecten J.W.F. Hartkamp en G. Arendzen. De lighal voor kinderen die middels kuren hier konden revalideren bood aan 55 kinderen die er op bedden lagen.

Sinds 1982 is de lighal in gebruik als atelierwoning, waartoe enige aanpassingen zijn gepleegd, die echter de constructie en structuur van de lighal niet hebben aangetast. De oorspronkelijke bronzen kozijnen van de vensters zijn verdwenen.

De lighal ligt in de duinen ten noorden van het koloniegebouw Jong Nederland, de situering is georiënteerd op de meest gunstige bezonning.

De lighal van gewapend beton heeft een driekwartcirkelvormige plattegrond met de opening naar het zuidoosten. De rondlopende luifel wordt gedragen door betonnen U-vormige spanten die zowel in het dak als in het fundament verankerd liggen, waardoor de luifel geen ondersteuning behoeft. In de gebogen buitengevel bevinden zich tussen de kolommen brede rechthoekige gevelopeningen, deels gevuld met schuiframen. Aan de binnenzijde twee met glaspuien gesloten ruimten uit de bouwtijd die via een deur toegang geven tot de aan de buitenzijde gelegen zogenaamde dekenkasten.

Waardering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De (voormalige) lighal behorend bij 'Koloniehuis voor Jong Holland' is van algemeen belang vanwege de architectuur- en cultuurhistorische waarde als gaaf bewaard voorbeeld van een in functionalistische stijl ontworpen lighal met een bijzondere betonconstructie. Van ensemble waarde als historisch-functioneel onderdeel, deel uitmakend van het complex 'De koloniehoek'. Van situationele waarde vanwege de ligging in de duinen.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Gezondheidszorg

Functie

Lighal